

Gerard Spong

DE

UITVAARTVERZORGER

Uitgeverij Balans

Dramatis personae	9
Ten geleide	13

EERSTE AKTE

Uitvaart

1 Maassluis	17
2 Agenten en duikers	23
3 Ralph en Marie Bergveld	29
4 Winkelen	34
5 Aanhouding	36

TWEEDE AKTE

Onderzoek en oordeel

6 Gele envelop	41
7 Prima kar	45
8 Piket	49

9	De rit	52
10	De kade	59
11	Zandzakken	67
12	De tongen komen los	73
13	Geld	81
14	Rouwkaart voor een levende	87
15	De zwaarlijvige figurante	103
16	Rechtbank Rotterdam	109
17	Hof Den Haag	131

DERDE AKTE

Hoge Raad

18	Laatste strohalm	149
19	Zwakke plek	155
20	Verantwoord oordeel	161
21	Geen champagne	164

VIERDE AKTE

Spinning

22	Eerlijk proces	171
23	Kennismaking	184
24	Moordwapen	189
25	Vuurgod	196
26	To the point	200
27	Biecht	216
28	Prinsengracht	220

VIJFDE AKTE

Kroongetuige

29	Wending	281
30	Deal	284
31	Opname	289
32	Crucifix	293
33	Eed	296
34	Meineed	303

ZESDE AKTE

Eindstrijd

35	Requisitoir	309
36	Pleidooi	316
37	Laatste woord	341
38	Uitspraak	343
39	Coda	345

	Aantekeningen	349
--	---------------	-----

Dramatis personae

DE VERDACHTE:

Ralph Bergveld, van beroep uitvaartverzorgster,
ten tijde van het overlijden van zijn vrouw 50 jaar oud

HET BEWEERDE SLACHTOFFER:

Marie Bergveld, de vrouw van Ralph Bergveld,
ten tijde van haar overlijden 48 jaar oud

ENKELE GETUIGEN:

Marco Ruiterbroek, ooggetuige
Sonja Sloterwijk, zus van Marie
Arjan Plaas, kennis van Ralph en Marie
Petra Haagstra, kennis van Ralph en Marie
Hendrika Boumans, kennis van Ralph en Marie
Marjolein van der Haak, vriendin van Marie
Marianne Vreelings, vriendin van Marie
Brigitte Papendal, vriendin van Marie
Pieter van der Kweek, vriend van Ralph

DE POLITIEMANNEN:

Vavrinec, hoofdinspecteur en hulpofficier van justitie

Van Roermond, brigadier

Van Hout, brigadier

Van Glinsteren, brigadier, tevens teamleider

Van Toon, rechercheur

Rostam, hoofdagent

Van Eikevliet, hoofdagent

Van Zuydcoote, hoofdagent

Van der Polder, agent

Van Twello, politiearts

Van Kaarluide, technisch rechercheur

Stegeslag, technisch rechercheur

DE DUIKERS VAN DE BRANDWEER:

Tjitse Jongerling

Edwin van Deurne

DE EXPERTS:

Drs. M.C.E.A. Brasseurs, klinisch psycholoog

Gerard van Zevenmorgen, patholoog

J.P. van Veneburen, ingenieur

Johan Boskes, psychiater

Peter-Jan 't Hooft, rechtspsycholoog

Ton de Panter, chemicus & dactyloscopisch deskundige

Hendrik van Kampert, schriftexpert

Dr. B. Tilk, pediatriesch-morfometrisch deskundige

DE OFFICIER VAN JUSTITIE:

Mr. P.M. van Hallingen

DE RECHTER-COMMISSARIS:

Mr. K. van der Stal

DE FIGURANTE:
Rosalinde Vlinder

DE PASTOOR:
M.J.M. Scholsma

DE RAADSMAN VAN DE VERDACHTE BIJ
DE RECHTBANK ROTTERDAM:
Mr. Hendrik Vabadus

DE RAADSMAN VAN DE VERDACHTE BIJ
HET HOF DEN HAAG:
Mr. Jaap Koringberg

DE RAADSMAN VAN DE VERDACHTE IN CASSATIE EN BIJ
HET HOF AMSTERDAM:
Mr. Charles Fitzroy Spinning

DE KROONGETUIGE:
Johan Poemens

DE PROCUREUR-GENERAAL BIJ HET HOF AMSTERDAM:
Mr. P.L.G. van der Vis

DE LEDEN VAN HET HOF AMSTERDAM:
Mr. J.M.M. Kostrom
Mr. P. van Raalnek
Mr. S.W. Thoopens

Ten geleide

Het verhaal in dit boek is voor een belangrijk deel gebaseerd op een strafzaak die daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Een deel is evenwel fictie, geïnspireerd door de feiten in het dossier en de praktijk van de strafrechtspleging. Net als in die praktijk zijn in dit boek waarheid en fictie met elkaar verstrengeld.

Gelet daarop benadruk ik dat bepaalde karaktertrekken van de personen uit de echte strafzaak en sommige gebeurtenissen in hun levens in dit boek zijn aangepast of zelf bedacht. Jaartallen en sommige plaatsen en ondergeschikte feiten zijn eveneens gewijzigd. Citaten uit processen-verbaal, rapporten en rechterlijke uitspraken zijn met het oog op hun leesbaarheid of functie in dit verhaal gedeeltelijk verkort of anderszins geredigeerd weergegeven. Hun inhoud is daarbij niet wezenlijk veranderd. Net als in mijn vorige boek *De breuk* konden niet alle details uit de echte strafzaak worden verwerkt. Voor de gesprekken tussen Charles Fitzroy Spinning en zijn cliënt is naast fictie uitsluitend gebruikgemaakt van op de openbare terechtzittingen afgelegde verklaringen en voorgehouden stukken. Verder zijn vrijwel alle persoonsnamen in dit boek gefictionaliseerd.

In deze zaak spelen *circumstantial evidence* en rechterlijke

overtuiging een hoofdrol. In ballettermen: een *pas de deux*. Bij het eerste moet ik steeds weer denken aan een uitspraak van Sherlock Holmes in Sir Arthur Conan Doyles verhaal *The Boscombe Valley Mystery* (1891): *‘Circumstantial evidence is a very tricky thing. It may seem to point very straight to one thing, but if you shift your own point of view a little, you may find it pointing in an equally uncompromising manner to something entirely different.’*

En hoewel veel moordzaken met ontkennende verdachten intrigerend zijn, inspireerde deze zaak mij in het bijzonder omdat het mysterie van de rechterlijke overtuiging daarin zo’n ongrijpbare rol speelt. Hoe komt het toch dat rechters zo verschillend kunnen oordelen, ook al is het voorliggende feitencomplex nagenoeg hetzelfde? Op deze intrigerende vraag heb ik geen pas-klaar antwoord, maar ik nodig u graag uit in dit boek zelf naar antwoorden te zoeken.

Bij het schrijven van dit boek heb ik dankbaar gebruikgemaakt van de waardevolle adviezen van uitvaartondernemers Monique Kupras en Peter de Ruijter, die ik te pas en te onpas mocht benaderen met vragen. Taco van der Zwaag dank ik voor zijn hulp bij het redigeren van de tekst. Het enthousiasme en de begeleiding van de medewerkers van Uitgeverij Balans, ten slotte, waren voor de totstandkoming van dit boek evenzeer onmisbaar.

Gerard Spong
Amsterdam, 26 juli 2016

EERSTE AKTE

Uitvaart

Maassluis

Op een koude donderdagavond in november 2002 staat op de Govert van Wijnkade in Maassluis ter hoogte van nummer 11 een Ford Escort geparkeerd op de kadestrook bij het water. Het is even na halftien en het miezert. De winkels zijn gesloten. Rond de oude haven, waar het overdag behoorlijk druk kan zijn, is het nu rustig en donker. Er zijn nauwelijks nog mensen op de been. Dan gebeurt er plotseling iets huiveringwekkends, wat door slechts één ooggetuige wordt gezien. Die ooggetuige wordt een paar weken later onder hypnose gehoord.

Klinisch psycholoog, tevens ondervrager (O): ‘Welke kant ga je uit?’

Gehypnotiseerde ooggetuige (G): ‘Naar de Koepaardbrug.’

O: ‘Ja. Naar de Koepaardbrug.’

G: ‘Eroverheen, linksaf. Ga ik langs De Bierelier.’

O: ‘Ja. Je rijdt langs café De Bierelier.’

G: ‘En dan ga ik weer linksaf.’

O: ‘Ja.’

G: ‘En dan kom ik op de Haven uit.’

O: ‘Ja. Je komt op de Haven uit. Hoe rijd je dan?’

G: 'Daar is geen parkeerplek.'

O: 'Mmm. Mmm.'

G: 'Dus ik rijd een stukje achteruit. Daar is wel parkeerplek.'

O: 'Ja. Waar staat je auto dan geparkeerd? Waar heb je hem neergezet?'

G: 'Bijna... Eh paar vakken bij de deur vandaan.'

O: 'Mmm. Mmm. Paar vakken bij de deur.'

G: 'Van De Moriaan.'

O: 'Van café De Moriaan vandaan. Is dat links of rechts van De Moriaan?'

G: '... Eh. Als je met je neus naar De Moriaan staat, is het rechts. Als je naar de kadekant staat is het links.'

O: 'Mmm. Mmm. Heel goed. Je zet de motor af.'

G: 'Mmm. Mmm. Ja.'

O: 'Wat zie je op dat moment?'

G: 'Niks. Ik stap uit mijn auto.'

O: 'Je stap uit je auto. Heel goed. Hoe loop je als je uit je auto stapt?'

G: '...Eh. Mijn auto staat... eh schuin naar de kade toe.'

O: 'Ja.'

G: 'Ik stap links uit.'

O: 'Ja.'

G: 'En ik loop er achterlangs.'

O: 'Ja.'

G: 'Richting De Moriaan.'

O: 'Ja. Heel goed. Maar op een bepaald moment hoor je of zie je iets.'

G: 'Er staat... eh. Er staat een auto aan de overkant met z'n lichten aan.'

O: 'Wanneer zie je dat?'

G: 'Ik kijk links over mijn schouder.'

O: 'Ja. Je kijkt links over je schouder. Ben je je eigen auto al voorbij?'

- G: 'Ja.'
- O: 'Mmm. Mmm. Je kijkt links over je schouder en wat zie je?'
- G: 'Een auto. Die rolt heel langzaam naar voren en hij valt d'r in.'
- O: 'Ga nog eens terug naar het moment dat je over je schouder kijkt. Probeer dat beeld voor je te krijgen en letterlijk te beschrijven wat je ziet. Je ziet een auto. Waaraan zie je dat het een auto is?'
- G: 'Dubbele koplampen.'
- O: 'Mmm. Je ziet twee koplampen.'
- G: 'Ja.'
- O: 'Branden die?'
- G: 'Ja. Fel.'
- O: 'Fel licht.'
- G: 'Ja.'
- O: 'Zie je iets van de auto?'
- G: 'Weinig.'
- O: 'Mmm. Mmm. Zie je iets van een vorm?'
- G: 'Er staat iemand naast.'
- O: 'Er staat iemand naast. Aan welke kant staat iemand ernaast van jou uit gezien?'
- G: 'Links.'
- O: 'Mmm. Er staat iemand links van de auto. Hou het beeld maar vast en kijk ernaar. Je ziet een persoon. Zie je hem in z'n geheel?'
- G: 'Ik zie eerst de auto.'
- O: 'Ja. Je ziet eerst de auto. Het gaat heel goed. Probeer het beeld maar voor je te krijgen. Je ziet de auto. Je ziet een persoon naast de auto.'
- G: 'Hij staat aan de portierskant.'
- O: 'Ja.'
- G: 'Stuurkant.'
- O: 'Ja. Hij staat aan de stuurkant.'

G: 'Hij doet niks.'

O: 'Mmm. Hij staat daar. Hij doet niks. Zie je de persoon in z'n geheel?'

G: 'Heel donker is het.'

O: 'Mmm.'

G: 'Hij staat. De auto staat iets schuin... bovenkant.'

O: 'Mmm. Ja heel goed.'

G: 'Auto valt. Hij doet niks.'

O: 'Mmm. Je ziet die persoon naast de auto. Zie je z'n voeten?'

G: 'Nee.'

O: 'Zie je z'n benen?'

G: 'Stukje.'

O: 'Je ziet een stukje van z'n benen. Zie je z'n bovenlijf?'

G: 'Ja.'

O: 'Mmm. Zie je iets van een jas?'

G: 'Dikke jas.'

O: 'Mmm. Dikke jas. Hoe lang?'

G: 'Tot aan z'n middel.'

O: 'Tot z'n middel. Mmm. Zie je een hoofd?'

G: 'Kaal.'

O: 'Mmm. Je ziet een kaal hoofd. Hoe lang schat je de gestalte, de persoon?'

G: 'Klein. Ongeveer 1 meter 70.'

O: 'Klein. Mmm. Heel goed. Zie je iets bijzonders aan de auto?'

G: 'Fel licht.'

O: 'Het felle licht. En de gestalte van ongeveer 1 meter 70 staat ernaast. Dikke korte jas.'

G: 'Eerst de auto.'

O: 'Ja.'

G: 'Daarna zie ik de persoon.'

O: 'Mmm. Zie je uitsteeksels aan de auto? Bijzonderheden aan de auto?'

G: 'Nee.'

O: 'Kun je zien of er een portier open of dicht is? Kun je dat zien?'

G: 'Dat is dicht. Hij staat naast de auto.'

O: 'Mmm.'

G: 'Hij staat vlak naast de auto.'

O: 'Ja. Waar zijn z'n handen? Zie je dat?'

G: 'Ik zie geen handen.'

O: 'Mmm. Hoor je wat?'

G: 'Niks.'

O: 'Mmm. Heel goed. We gaan verder. De persoon staat naast de auto. Wat gebeurt er dan?'

G: 'De auto valt.'

O: 'De auto valt. Waar blijft de persoon?'

G: 'Op dezelfde plek.'

O: 'Blijft op dezelfde plaats staan. Heel goed, het gaat heel goed. De persoon staat op dezelfde plek.'

G: 'Ja.'

O: 'En je ziet de auto vallen.'

G: 'Ja.'

O: 'Hoor je dan wat?'

G: 'Ik hoor een plons.'

O: 'Mmm. Mmm. Heel goed. Wat gebeurt er vervolgens?'

G: 'Ik vraag of ie gek is.'

O: 'Ja. Je roept tegen hem.'

G: 'Ja. Ben je gek of zo? Dat doe je toch niet?'

O: 'Mmm.'

G: 'En toen maakte hij een gebaar.'

O: 'Mmm.'

G: 'Dus... eh, schouders ophalen.'

O: 'Ja.'

G: 'En toen begon ie... eh hysterisch te gillen.'

O: 'Mmm.'

G: 'En ik liep naar binnen.'

O: 'Ja.'

G: 'Om te zeggen wat er was gebeurd.'

O: 'Ja. Heel goed.'

G: 'Toen ik weer buiten kwam, was ie weer weg.'

O: 'Mmm. Je hebt naar hem geroepen.'

G: 'Ja.'

O: 'Hij trekt zijn schouders op.'

G: 'Ja.'

O: 'Begint te gillen.'

G: 'Ja. Krijsen. Hysterisch.'

O: 'En jij loopt het café binnen.'

G: 'Ja.'

O: 'Het gaat heel goed.'

Langzaam ontwaakt getuige Marco Ruiterbroek uit zijn hypnose. Hij is heel rustig. De man die hij aan de overkant van de haven naast de auto heeft zien staan is Ralph Bergveld, van beroep uitvaartverzorger.

Agenten en duikers

Op het moment dat Ralph zich omdraait en ziet dat zijn auto naar het water begint te rollen, is hij nog in staat naar het handvat en de deurstijlen van het linkerportier te grijpen, maar het zal niet meer helpen. Hij verstijft van schrik en raakt in paniek als hij ziet dat de oude tweedeurs Ford Escort onverbiddelijk naar de kaderand doorrolt. Ralph weet niet hoe hij de kracht van de rollende auto kan keren.

Als de voorwielen voorbij de kaderand zijn, schuurt het staal van de onderkant van de auto met luid knarsend geluid over het steen. De auto helt daarna voorover, zodat de zwarte onderkant zichtbaar wordt. Het zwarte gevaarte oogt ineens enorm en steekt onheilspellend de lucht in. Trillend over zijn hele lichaam ziet Ralph de auto in het water plonzen.

Wat getuige Marco Ruiterbroek aan de overkant van het water – dat op dit stuk het Hellinggat wordt genoemd – op dat moment niet weet, is dat op de achterbank van de auto een zwaarlijvige vrouw zit. Ralphs eigen vrouw Marie Bergveld welteverstaan.

Ralph staat als aan de grond genageld. Hij is niet in staat ook maar iets te doen. Hij denkt er zelfs niet aan of hij als tengere man zijn zwaarlijvige vrouw überhaupt uit het koude water zou

kunnen redden. Ralph springt de haven niet in en hij weet in feite zelf ook niet waarom. Hij staat maar te staan, gilt hysterisch iets onverstaanbaars en schokt met zijn schouders. Aan de overkant hoort hij iemand naar hem schreeuwen.

Dan is het plotseling onwezenlijk stil. De man aan de overkant is weg en de auto in het water is niet meer zichtbaar. Alleen Ralph weet dat zijn vrouw Marie zich in het water bevindt. In paniek draait hij zich om en rent naar een huis zo'n 25 meter verderop, waar hij een vrouw voor de ramen ziet staan. Die vrouw heeft hard geschraap van metaal op de kade gehoord en is naar het raam gelopen om te kijken wat er aan de hand is. Buiten ziet zij echter alleen een haar onbekende, verward ogende man op de kade staan. Die man ziet háár vervolgens en begint naar haar huis te rennen. Zij sluit daarop snel de gordijnen en belt de politie. Nog net ziet ze dat de man rondjes begint te lopen.

Niet lang daarna arriveren twee politieagenten op de Govert van Wijnkade. Die weten niet wat er allemaal gebeurd is en zien alleen een wild gebarende, verwarde man die rondjes loopt op straat. Ze spreken hem aan. Ralph kan, met lange halen, niet veel méér uitbrengen dan: 'Marie, daar! Marie daar!' Hij zegt niets over zijn auto en is dermate overstuur dat hij er niet in slaagt de agenten ook maar iets duidelijk te maken. Die besluiten Ralph daarom mee te nemen naar het politiebureau, zodat hij daar kan kalmeren. Met moeite kunnen ze hem de politieauto induwen.

Op het politiebureau ziet brigadier Karel van Roermond dat er een hevig bevende man wordt binnengebracht die huilt en schreeuwt. De man houdt zijn handen voor zijn betraande gezicht en roept met overslaande stem: 'Marie, Marie! God. Marie!' De door de wol geverfde brigadier stelt vast dat de man zeer verward en duidelijk over zijn toeren is.

Dan komt er een melding binnen van een getuige die zegt dat er een auto te water is gegaan aan de Govert van Wijnkade. Van Roermond weet dat die kade – waar elk jaar het maritieme festijn

de Furieade wordt gehouden – met een hoek van ongeveer 2 procent schuin naar het water toe afloopt en dat er nog altijd geen ijzeren rails zijn geplaatst die auto's en kinderwagens en dergelijke kunnen tegenhouden.

Het is een beruchte kade. Het zou niet de eerste keer zijn dat een auto daar, op z'n Rotterdams gezegd, de plomp in valt. Enkele weken eerder bracht een Duitse herder, Hero geheten, op die kade de auto van zijn baas tot zinken. Terwijl de motor draaide, stapte Hero's baasje uit om iets uit de kofferbak te pakken. Alleen in de auto achtergebleven, stootte Hero de pook in de *drive*-stand, waardoor de auto begon te rijden en over de kaderand verdween. De baas kon zijn auto niet tegenhouden, maar gelukkig wist Hero nog net op tijd uit het raampje te springen.

Direct na de melding vertrekken vrijwel alle agenten naar de kade waar mogelijk weer een ongeval heeft plaatsgevonden. Ook de brandweer wordt gevraagd zo snel mogelijk te komen. Ralph is intussen in de zitkamer bij de agentenwacht geplaatst om te kalmeren. Die zitkamer is bedoeld om mensen op hun gemak te stellen, maar ondanks de televisie en het vaasje met plastic tulpen is het een muffe ruimte. Ralph zal er deze avond urenlang verblijven. Van Roermond houdt intussen toezicht op hem en geeft hem wat koffie. Of dat een geschikt kalmeringsmiddel is, valt te betwijfelen. Koffie uit een overheidsautomaat, daar wordt geen mens vrolijk van. Maar het is beter dan niets.

Aan de hand van zijn autopapieren stelt Van Roermond Ralphs identiteit vast en komt hij erachter om wat voor auto het mogelijk gaat: een oude, bruine Ford Escort. Ralph vertelt Van Roermond dat hij 's avonds met zijn vrouw Marie naar Maassluis is gereden om te gaan winkelen. Dat vindt de brigadier merkwaardig, want de winkels in Maassluis gaan op donderdag al om zes uur dicht. En dat is algemeen bekend. Donderdag 21 november 2002 vormt daarop geen uitzondering.

Al die tijd is het nog steeds niet duidelijk dat Marie zich in de

Ford Escort bevindt die in het Hellinggat is gezonken. Dat blijkt echter spoedig. Vijftien minuten na de oproep van de politie arriveren twee duikers van de Vlaardingse brandweer op de Govert van Wijnkade. Duiker Tjitse Jongerling gaat als eerste het water in, dat op deze plaats ongeveer 3,5 meter diep is. Hij moet alles op de tast doen, want onder water is er nauwelijks of geen zicht en een zaklamp helpt dan niet. De auto staat rechtop met zijn vier wielen in de modderige bodem. Tjitse belandt bij het linkerportier. Hij probeert dat te openen, maar dat lukt niet. Hij vraagt assistentie aan de duikleiding, waarop ook collega Edwin van Deurne te water gaat. Tjitse zwemt intussen naar de rechterkant van de auto, waar hij het portier wel open krijgt. Hij treft daar ook Edwin, die net is aangekomen. Onder water kunnen de twee duikers niet rechtstreeks met elkaar praten. De communicatie door het gezichtsmasker verloopt via de duikleiding. Edwin zwemt direct naar de linkerkant van de auto.

Tastend door het geopende rechterportier voelt Tjitse op de achterbank een lichaam. Het bevindt zich achter de bestuurdersstoel. Ook drijven er allerlei objecten in de auto. Zo voelt hij iets wat op een stoel lijkt, of een onderdeel daarvan. Nadat hij de grootste objecten uit de auto heeft verwijderd, klapt hij de rugleuning van de rechtersvoorstoel voorover. Via de ruimte die zo ontstaat, lukt het hem het nog slappe lichaam, dat gelukkig nergens achter blijft haken, uit de auto te bevrijden. Edwin hoeft hem daar niet eens bij te helpen. Samen zwemmen zij het lichaam naar de oppervlakte. Op de kade probeert ambulancepersoneel het lichaam van Marie Bergveld nog te reanimeren en een infuus bij haar in te brengen. Daarna wordt zij met spoed naar een ziekenhuis in Vlaardingen gereden. Bij aankomst blijkt Marie te zijn overleden.

Nadat de duikers het lichaam van Marie naar de kade hebben gezwommen, zit hun taak erop en rijden ze, na een korte mededeling aan de aanwezige agenten, vrijwel meteen weg in hun rode

duikvoertuig. In het proces-verbaal staat hierover: 'De duikers van de brandweer deelden ons mee dat zij een vrouw hadden aangetroffen op de achterbank van een auto, achter de bestuurderszitplaats.' De volgende dag verklaart Tjitse Jongerling als getuige bij de politie verder: 'Onder water kwam ik uit bij een personenauto. Het rechterportier was niet afgesloten. Ik heb dit geopend. Ik wilde het linkerportier openen, maar dit lukte niet.'

Nadat de duikers zijn vertrokken, wordt de Ford Escort enige tijd later uit het water getakeld. Ralph zit intussen nog altijd in de zitkamer van het politiebureau. Hij spreekt daar zowel met brigadier Van Roermond als met brigadier Van Hout, die om elf uur het toezicht overneemt omdat Van Roermonds dienst erop zit. Naast Van Hout is ook agent Van der Polder veelvuldig in de zitkamer aanwezig. De laatste spreekt uitvoerig met Ralph.

Voor Van der Polder is Ralph op dat moment nog geen verdachte van een strafbaar feit. Hij vraagt Ralph alleen iets over de situatie te vertellen, om een beter beeld te krijgen van wat er nu precies is gebeurd. Van der Polder geeft Ralph daarom niet de cautie, de waarschuwing aan een verdachte dat hij niet tot antwoorden verplicht is. Hij vraagt hem alleen: 'Wil je erover praten? Kan je erover praten? Als je het niet kan, dan doe je het niet.'

Kennelijk heeft het verblijf in de zitkamer een kalmerend effect op Ralph gesorteerd, want hij begint inderdaad rustig met Van der Polder te praten. Die verklaart daarover later dat Ralph koel op hem overkwam:

Ik zal dat proberen uit te leggen. Bergveld gedroeg zich rustig. Hij zat op een stoel met zijn ellebogen op zijn knieën. Zijn hoofd liet hij steunen op zijn handen. Hij keek strak voor zich uit. Ik kreeg de indruk dat hij heel hard aan het denken was. Hij hilde niet en sprak niet verward. Wel sprak hij hakkend. Hij gaf steeds brokjes informatie. Soms moest ik hem op zijn gemak stellen en bood ik hem koffie aan. Die

heeft hij geaccepteerd en opgedronken. Ik stelde Bergveld vragen als: ‘Wat is er gebeurd?’, ‘Waar was de auto?’ en: ‘Wat gebeurde er toen?’ Hij vertelde zelf het hele verhaal. Zo vertelde hij dat hij de auto in zijn vrij had gezet, nadat hij hem bij het water geparkeerd had. Dat Bergveld bij de les was, concludeer ik onder meer uit het feit dat hij meekeek toen ik een situatieschets aan het maken was. Hij wees ook plaatsen op die schets aan. Ik kreeg dus zeker niet de indruk dat hij in de war was.

Ik weet niet of Bergveld op dat moment al wist dat zijn vrouw verdronken was. Zijn koele houding veranderde pas na 2,5 uur, toen politiearts Van Twello binnenkwam en meedeelde dat mevrouw Bergveld overleden was. Toen begon hij te huilen. Bergveld hilde niet met hysterische uithalen. Het was meer een triest soort huilen. Ik kan mij niet herinneren of Bergveld schrok van de mededeling van Van Twello. Ik was er wel bij, maar kan er geen zinnig woord over zeggen.

Na afloop van zijn gesprek met Ralph spreekt Van der Polder met rechercheur Van Toon. Pas in dat gesprek komt voor de agent ‘alles bij elkaar’. Op zijn beurt wendt Van Toon zich tot hoofdinspecteur en hulpofficier van justitie Vavrinec, om te overleggen over de vraag of Ralph Bergveld al of niet moet worden aangehouden als verdachte.